

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **T. T. D.**, zastoupena Mgr. Ing. Duc Duy Le, advokátem se sídlem Petržílkova 2583/15, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2021, č. j. 48 Az 7/2020 - 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně advokátovi Mgr. Ing. Duc Duy Le **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 3 400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 19. 2. 2020, č. j. OAM-468/LE-BE01-HA08-2019, žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 29. 1. 2021, č. j. 48 Az 7/2020 - 25. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Stěžovatelka má za to, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné a nepřezkoumatelné, neboť nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci a rovněž není náležitě odůvodněno. Žalovaný zejména nedostatečně posoudil možnost udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, který stěžovatelka především požadovala. Při pohovoru stěžovatelka poukazovala na složitou životní situaci, kdy musela odjet do Evropy s cílem „najít práci a vydělat peníze pro svou rodinu“. Vláda ve Vietnamu podporuje migraci a tedy co největší odliv občanů z Vietnamu. Po návratu z ciziny nemají tito občané prakticky možnost se bez pomoci rodiny (kterou stěžovatelka na území domovského státu nemá, neboť její rodina je závislá na ní) ve Vietnamu usadit, neboť nezískají zaměstnání a s ohledem na chybějící sociální systém nemůžou ani překlenout dobu po návratu do vlasti. Je tedy zřejmé, že na straně stěžovatelky existují důvody hodné zvláštního zřetele. Krajský soud pak při svém rozhodování dostatečným způsobem nezkoumal rozhodnutí žalovaného, pokud tento neudělil stěžovatelce azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka je dále názoru, že splňuje podmínky minimálně pro udělení tzv. doplňkové ochrany, a to zejména podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu, neboť je pravděpodobné, že by po návratu do domovské země mohla být vystavena mučení, nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestání, což nebylo v řízení vůbec zjišťováno. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, případně aby zrušil i žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[6] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelky ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatelka ve své argumentaci nevyložila žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[7] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelka byla spolu s dalšími občany Vietnamu dne 28. 10. 2019 zadržena německými orgány bezprostředně po překročení státní hranice z České republiky do Německa. Jelikož nebyla držitelem cestovního dokladu, nedisponovala vízem ani povolením, které by ji opravňovalo ke vstupu či pobytu na území Německa, byla dne 29. 10. 2019 předána na základě readmisní dohody Policii ČR. Při následné kontrole potvrdila údaje o své totožnosti, ale nebyla schopna prokázat oprávněnost pobytu na území schengenského prostoru. Stěžovatelka byla zadržena, bylo s

pokračování

ní zahájeno řízení o správním vyhoštění. Stěžovatelce bylo orgány Policie ČR předáno písemné poučení (informace) ze dne 30. 10. 2019, č. j. KRPU-192265-14/ČJ-2019-040022-SV-CV, o právu požádat o mezinárodní ochranu. Rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje ze dne 30. 10. 2019, č. j. KRPU-192265-29/ČJ-2019-040022-SV-CV, bylo stěžovatelce uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodů 3 a 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Současně byla stěžovatelka rozhodnutím téhož orgánu ze dne 30. 10. 2019, č. j. KRPU-192265-24/ČJ-2019-040022-SV-CV, podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců zajištěna za účelem správního vyhoštění. Následně byla stěžovatelka umístěna do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová. Rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 11. 2019, č. j. OAM-468/LE-BE01-VL13-PS-2019, byla stěžovatelka zajištěna v zařízení pro zajištění cizinců podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. V zařízení pro zajištění cizinců žalobkyně podala dne 5. 11. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. V průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že je bez náboženského vyznání i politického přesvědčení. Je rozvedená a má dvě nezletilé děti, které zůstaly ve Vietnamu, kde se o ně starají její rodiče. Je zdravá. Vietnam opustila, aby si našla práci a vydělala peníze pro svou rodinu. Z Hanoje vycestovala 7. 10. 2019 do Ruska. Její cílová země nebyla Česká republika, ale Německo. V České republice požádala o udělení mezinárodní ochrany, protože tady chce zůstat pracovat, vydělat si peníze a přivést sem svoje děti. V zemi původu nebyla trestně stíhaná, ani neměla žádné konkrétní problémy se státními nebo bezpečnostními orgány. Jiné důvody, které by ji vedly k odchodu z vlasti či k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neuvedla.

[8] Ve vztahu k námitce týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu odkazuje Nejvyšší správní soud na svou ustálenou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS. Z něj plyne, že je povinností správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že: *„Dle názoru Nejvyššího správního soudu existují v rámci azylového řízení dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunese břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.“* Dále Nejvyšší správní soud poukazuje i na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, kde v právní větě uvedl: *„Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem*

v řízení před správním orgánem neuváděné.“ S ohledem na důvody podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, které stěžovatelka uvedla v průběhu správního řízení, kdy se nezmínila o žádných azylově relevantních potížích či obavách, nelze tedy žalovanému vytýkat nedostatečné zjištění skutkového stavu, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí.

[9] Námitkou stěžovatelky, že v jejím případě je dán důvod pro udělení humanitárního azylu podle §14 zákona o azylu, se Nejvyšší správní soud pro její nepřijatelnost nemohl zabývat. Jedná se totiž o námitku, kterou stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohla (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). V této souvislosti však nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že ve stěžovatelkou uvedených důvodech podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany (ekonomické důvody a snaha o legalizaci pobytu) nelze spatřovat azylově relevantní důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 – 54, či ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 – 60).

[10] Pokud jde o zcela obecnou námitku, že stěžovatelka splňuje podmínky minimálně pro udělení tzv. doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu, neboť je pravděpodobné, že by po návratu do domovské země mohla být vystavena mučení, nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestání, k tomu Nejvyšší správní soud rovněž toliko obecně uvádí, že předmětnou otázkou se žalovaný zabýval dostatečným způsobem na str. 6 a 7 žalobou napadeného rozhodnutí. V tomto ohledu je nutné zohlednit zejména to, že stěžovatelka v průběhu správního řízení netvrdila, že jí v případě návratu do Vietnamu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, neuvedla ani žádné skutečnosti, které by tomu nasvědčovaly, a tyto nevyplynuly ani ze žalovaným shromážděných informací o situaci v zemi původu stěžovatelky. Zdejší soud se proto ztotožňuje s názorem žalovaného, že s ohledem na tvrzení samotné stěžovatelky, podle kterého nemá žádné náboženské či politické přesvědčení, nikdy nebyla politicky aktivní a výslovně vyloučila, že by měla ve vlasti jakékoliv potíže s vietnamskými státními orgány, nelze předpokládat, že by jí v případě návratu do země původu hrozila vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu (tj. mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání). Rovněž je zřejmé, že stěžovatelce nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, neboť ze zpráv o situaci v zemi původu stěžovatelky založených ve správním spisu i z aktuálních veřejně dostupných informací jednoznačně vyplývá, že žádný takový ozbrojený konflikt ve Vietnamu neprobíhá.

[11] V případě stěžovatelky je nutno poukázat i na to, že s ohledem na uvedené skutečnosti (viz bod 7 tohoto usnesení) lze důvodně předpokládat, že o udělení mezinárodní ochrany požádala proto, aby si legalizovala svůj pobyt na území České republiky a vyhnula se tak správnímu vyhoštění. V jejím jednání tak lze spatřovat účelovost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 – 54, a ze dne 29. 6. 2005, č. j. 4 Azs 519/2004 – 83).

pokračování

[12] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 57). Stěžovatelka si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatelka ve správním řízení sama uvedla, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatelka zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usilovala prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[13] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[14] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[15] Ustanovenému zástupci stěžovatelky Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. července 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu